

Рябєв А. А.,
канд. екон. наук, доцент,
доцент кафедри туризму і готельного господарства;
Сіренко М. Е.,
студентка факультету менеджменту,
*Харківський національний університет міського господарства
імені О. М. Бекетова*

РОЗВИТОК ІНКЛЮЗИВНОГО ТУРИЗМУ В УКРАЇНІ НА ПРИКЛАДІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ТУРИЗМУ ОСІБ З ІНВАЛІДНІСТЮ

У всьому світі сьогодні туризм є загально визнаним засобом відпочинку, оздоровлення, пізнання навколишнього світу, спорту. В систему туристських заходів щорічно включаються десятки мільйонів людей. Разом з тим, дослідженню туризму як соціальному інституту, зокрема для людей з інвалідністю було приділено мало уваги.

Інклюзивний туризм – вид туризму, розрахованого на людей з будь-якими обмеженими та особливо з фізичними можливостями.

Слід зазначити, що туризм для людей з інвалідністю в є порівняно новим та соціально значимим напрямком туристської діяльності в Україні. І не в останню чергу це пов'язано з постійним збільшенням осіб з різними видами обмеження життєвих можливостей.

Туристські підприємства різних типів, що здатні надавати послуги для людей з різними фізичними вадами, переважно зосереджені у США, Австралії та Європі. Проте, слід зазначити, що розвиток даного напрямку спостерігається у всіх розвинутих країнах, з'являється все більше країн, які здатні, наприклад, приймати у себе туристів на інвалідних візках та надати відповідний транспорт та умови розміщення.

Сьогодні проблема інклюзії є вкрай актуальною, оскільки за попереднім моніторингом в Україні людей з особливими потребами близько 15%. Поточна економічна та соціально-політична ситуація в Україні, її беззахисність на міжнародній арені сприяють росту кількості осіб з обмеженими можливостями, погане фінансування інвалідного спорту, зниження завдань екологічного захисту. Ланцюг проблем людей з обмеженими можливостями полягає у їхній виключеності із соціального середовища. Включення таких людей в усі можливі аспекти соціального життя є основою вирішення цих проблем. Активні способи діяльності, особливо ті, які мають соціальну цінність є одним із найефективніших методів ресоціалізації.

Туризм для осіб із інвалідністю – поняття доволі широке, що поєднує в собі різні види туризму. В даному випадку інклюзивний туризм включає наявність особливих зручностей, створених для забезпечення комфортних умов інвалідів на пляжах, в готелях, на транспорті, в місті тощо. В першу чергу це важливо для інвалідів на візках, щоб вони мали однакові можливості з особами без будь-яких вад.

Необхідну доступність можливо забезпечити слідуючи декільком вимогам. Так, згідно вимог, прийнятих ЕТАН доступний для осіб з інвалідністю туризм повинен включати:

- безбар'єрні напрямки: інфраструктура та споруди;
- транспорт: повітряний, сухопутний і на морі, підходить для всіх користувачів;
- висока якість послуг: досягнута навченим персоналом;
- розваги, виставки, атракціони: дозволяє усім брати участь у подіях;
- маркетинг, системи бронювання, веб-сайти і послуги: інформація доступна для всіх.

Виходячи з цього в Україні було прийнято рішення про запуск проекту, який матиме шляхи вирішення цього питання – в рамках нової ініціативи планується створити туристські маршрути історичними об'єктами України. Але досі це починання неможливо реалізувати за наступних причин: 1) нерозвинена інфраструктура, дуже багато місць, особливо музеїв, не обладнані пандусами чи поручнями для людей з інвалідністю; 2) відсутність кваліфікованих кадрів, які можуть працювати з такою категорією населення.

Рішення проблеми може стати світовий досвід, наприклад, інклюзивного спорту і туризму, що свідчить про доступність, при певних умовах, цих форм активного відпочинку для осіб з особливими потребами. На сьогодні дбайливе ставлення до оточуючого середовища є важливою соціальною, державною і міжнародною задачею, вирішення якої створює потужну мотивацію для соціальної активності різних верств населення. Залучення інвалідів до вирішення екологічних проблем шляхом участі у екологічних подорожах на вітрильних човнах може бути потужним інструментом їх ресоціалізації.

В Україні в рамках заходів, спрямованих на розвиток інклюзивного туризму, передбачається створення активу людей, які будуть займатися пошуком рішень для проблем в туристичній галузі та налагодження співробітництва з українськими туроператорами.

Поширення явища обмеженості людських можливостей ставить і перед міжнародною громадськістю та окремими державами обов'язок щодо відповідальності та прийняття певних дій, що запобігатимуть його виникненню. Такі дії мають реалізуватися урядами, соціальними інститутами та локальною громадськістю. Тільки широкі узгоджені соціальні дії можуть принести вимірні ефекти. Допомога на користь осіб з інвалідністю потребує диференційованих, мультидисциплінарних (медичних, освітніх, соціальних, виробничих) дій.

Список літератури:

1. Інклюзивний реабілітаційно-соціальний туризм-розвиток реабілітації з інвалідністю в Україні. URL: http://tourlib.net/statti_ukr/inclusive-tourism.htm.
2. Войтовська А. І. Особливості інклюзивного туризму. URL: http://tourlib.net/statti_ukr/vojtovska.htm